

هشت گام تا حسابداری شخصی

نگاهی به نرم افزار اپن سورس Eqnomize

« احمد شریف پور

برنامه Eqnomize یک نرم افزار حسابداری است که با تأکید بر کارایی و سادگی استفاده در مقیاس کوچک (خانگی) ساخته شده است. اما طراحی این نرم افزار برای مقیاس کوچک اصلاً به این معنا نیست که با نرم افزاری ساده و بدون قابلیت روبرو هستیم. سیستم طبقه بندی هزینه ها، درآمدها، دریافت و پرداخت ها و ترسیم جدول و نمودار در بازه های زمانی مختلف تنها بخشی از امکانات این بسته نرم افزاری است. اگر این قابلیت ها را با توانایی های میز کار KDE نظیر تقویم هجری شمسی، پشتیبانی از فارسی نویسی و واحد پول ریال ترکیب کنیم، به سیستمی دست خواهیم یافت که به سادگی برای کاربران فارسی زبان نیز قابل استفاده است. علاوه بر این ها چون Eqnomize داده ها را در قالب یک فایل استاندارد XML ذخیره می کند، امکان سازگاری آن با سایر نرم افزارها و حتی تجزیه و تحلیل آن ها با کدهای نوشته شده توسط خود کاربر وجود خواهد داشت.

این برنامه در مخازن اکثر توزیع های مشهور لینوکس نظیر اوبونتو یا مندریو و فدورا وجود دارد و برای نصب آن می توانید به برنامه مدیریت بسته توزیع خود مراجعه کنید. اما در صورت نیاز می توانید آن را از آدرس <http://eqnomize.sourceforge.net> نیز دریافت و نصب کنید.

گردش پول بین حساب های مختلف است. با تعیین یک سقف هزینه ماهیانه برای هر یک از حساب های ذکر شده می توانید به طور دائم هزینه های واقعی خود را با برنامه مالی مقایسه و هماهنگ کنید.

آشنایی با ظاهر برنامه

برای اجرای برنامه در محیط KDE کافی است به منوی KDE رفته و گزینه Office را انتخاب کنید. در شکل ۱ ظاهر نرم افزار در حالت پیش فرض دیده می شود. در سمت چپ این رابط کاربری ساده، شش دکمه برای انتخاب عملکرد و ظاهر مورد نظر وجود دارد. این دکمه ها و عملکرد آن ها به ترتیب عبارتند از:

اصول و مبانی

اصل ساده ای که در پس حسابداری با نرم افزار Eqnomize نهفته، گردش پول است. از دید Eqnomize هر عملیات مالی (کسب درآمد، خرج کردن، انتقال وجه و...) به صورت جابه جایی پول بین حساب های مختلف در نظر گرفته می شود. به عنوان مثال، در یک عملیات خرید، پول از یکی از حساب های بانکی یا نقدی شما، به یکی از دسته های هزینه مثل پوشاک (که خود به عنوان یک حساب دیده می شود) منتقل می شود یا هنگام کسب درآمد، پول از یکی از دسته های درآمد مانند حقوق (که خود به صورت یک حساب دیده می شود) به یکی از حساب های شما اعم از نقدی، پس انداز یا... منتقل می شود. ایده اساسی نهفته در پس این نرم افزار، همین

● **Accounts**: در این قسمت که با باز شدن برنامه به صورت خودکار نمایش داده می‌شود، می‌توانید جمع‌بندی کل درآمدها و هزینه‌ها و همچنین مانده حساب‌ها را در هر بازه زمانی دلخواه مشاهده کنید. افزودن انواع حساب‌ها و دسته‌بندی‌های مختلف درآمد و هزینه نیز در این بخش انجام خواهد شد.

● **Expenses**: در این قسمت می‌توانید هزینه‌های انجام شده را با تعیین تاریخ، حساب پرداخت‌کننده، دسته هزینه و مبلغ وارد کنید.

● **Incomes**: در این قسمت می‌توانید درآمدهای خود را با ذکر تاریخ، دسته‌بندی منبع درآمد و مبلغ وارد کنید.

● **Transfers**: در این قسمت می‌توانید اطلاعات مربوط به جابه‌جایی پول بین حساب‌های بانکی یا انتقال از حساب‌های بانکی به نقدی را وارد کنید.

● **Securities**: این قسمت اطلاعات مربوط به خرید و فروش سهام، سپرده‌گذاری‌ها و... را در خود نگهداری می‌کند.

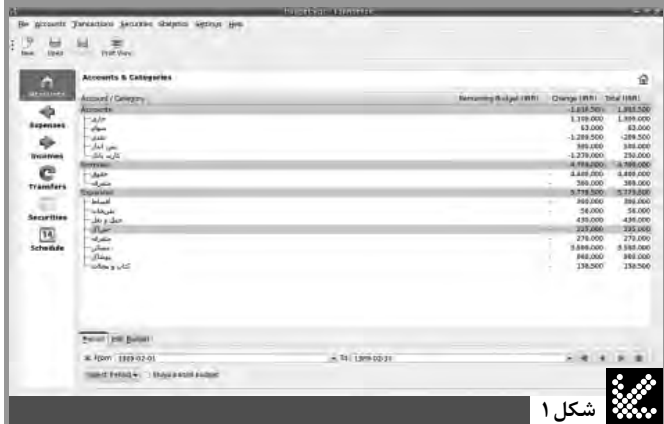
● **Schedules**: این قسمت برای ثبت اطلاعات مواردی از درآمد یا هزینه‌ها است که به صورت مکرر و با تناوب زمانی خاصی انجام می‌شوند. مواردی نظیر بازپرداخت اقساط وام‌ها یا درآمدهای ثابت ماهیانه در این قسمت وارد می‌شوند.

تنظیم حساب‌ها

نخستین گام در استفاده از Eqonomize ایجاد و تنظیم حساب‌ها و دسته‌بندی‌های مخارج و درآمدها است. برای این کار به زبانه Accounts مراجعه کنید. برنامه به صورت پیش‌فرض تعدادی حساب و دسته‌بندی برای شما ایجاد کرده است. برای افزودن حساب دلخواه خود می‌توانید گزینه New Account را از منوی Accounts انتخاب کنید. انتخاب این گزینه پنجره‌ای مانند شکل ۲ را برای شما باز خواهد کرد. از فهرست بالایی نوع حساب را انتخاب کرده و سپس نام حساب و مبلغ موجودی اولیه را وارد کنید. با علامت‌زدن جعبه Default Account می‌توانید این حساب را به حساب پیش‌فرض در پرداخت‌ها و نقل و انتقال‌ها تبدیل کنید. در قسمت زیرین می‌توانید توضیح دلخواهی برای حسابتان وارد کنید. همچنین با انتخاب گزینه‌های New Income Category یا New Expense Category می‌توانید دسته‌بندی جدیدی برای درآمد یا هزینه‌های خود بسازید. در پنجره باز شده نام و توضیح موردنظر خود را برای این دسته وارد کنید (شکل ۳). با علامت‌زدن کادر Monthly Budget می‌توانید سقف معینی برای این دسته مشخص کرده و در آینده وضعیت مالی موجود را با وضعیت پیش‌بینی شده مقایسه کنید. این توضیح لازم است که ایجاد حساب‌های جدید یا حذف و ویرایش حساب‌های موجود با راست‌کلیک کردن روی نام حساب‌ها یا نام رده کلی نیز امکان‌پذیر است (شکل ۴).

وارد کردن مخارج و درآمدها

با مراجعه به زبانه Expenses می‌توانید مخارج روزانه خود را وارد کنید. برای انجام این کار در قسمت پایین صفحه به ترتیب شرح، مبلغ، تاریخ، دسته‌بندی و حساب پرداخت‌کننده مبلغ را وارد کرده، سپس کلید Add را کلیک کنید. وارد کردن توضیحات یا Comment اختیاری است. در صورتی که می‌خواهید اطلاعات ورودی را ویرایش کنید، کافی است آن را انتخاب کرده و در همین قسمت صفحه تغییرات را وارد کرده و دکمه Apply را کلیک کنید. حتماً کاربرد کلید Delete روشن است. همچنین، در پنجره اصلی می‌توانید مخارج را براساس تاریخ، مبلغ، دسته‌بندی و... مرتب کنید. در پایین صفحه می‌توانید با مراجعه به زبانه

شکل ۱

شکل ۲

شکل ۳

شکل ۴

Filter با تعیین برخی ویژگی‌ها نظیر بازه زمانی، حداقل و حداکثر مبلغ یا حساب پرداخت‌کننده و چه موارد خاصی را در بین تمامی ورودی‌ها جست‌وجو کنید. در زبانه Incomes و دقیقاً با ترتیبی مشابه می‌توانید درآمد‌های خود را وارد کرده و سپس آن‌ها را مرتب یا فیلتر کنید. همان‌گونه که پیش‌تر نیز ذکر شد، یکی از مهم‌ترین قابلیت‌های این برنامه استفاده از تقویم هجری خورشیدی موجود در KDE است.

وارد کردن انتقال وجوه

زبانه Transfers برای وارد کردن نقل و انتقالات پول بین حساب‌های مختلف پیش‌بینی شده است. در قسمت پایین صفحه می‌توانید با وارد کردن شرح، مبلغ، تاریخ، حساب مبدأ و حساب مقصد عملیات انتقال خود را ثبت کنید. همان‌گونه که پیش‌تر نیز گفته شد، شباهت این قسمت و زبانه Filter با زبانه‌های Expenses و Incomes به این دلیل است که Eqonomize تمام عملیات‌ها را به عنوان نوعی گردش پول بین حساب‌های مختلف در نظر می‌گیرد.

وارد کردن سرمایه‌گذاری‌ها

زبانه Securities به منظور کنترل امور مربوط به سهام و اوراق بهادار و معاملات آن‌ها در نظر گرفته شده است. در این زبانه برای هر نوع سهام خریداری شده یک ورودی ایجاد شده و سپس اطلاعاتی نظیر تغییر قیمت، خرید و فروش و جابجایی سهام روی این ورودی اعمال می‌شود. باید توجه داشته باشید که برای استفاده از این بخش حتماً باید هنگام ساختن حساب‌ها در قسمت Accounts (گام ۳) حسابی از نوع Securities ساخته باشید. در غیر این صورت، با پیغام خطا مواجه خواهید شد. برای ایجاد یک ورودی جدید در بالای صفحه روی دکمه New Security کلیک کنید. در پنجره ظاهر شده به ترتیب نوع سرمایه‌گذاری، نام سهام، حساب مورد نظر، تعداد رقم اعشار ممکن در تعداد سهام، تعداد سهام خریداری شده، قیمت هر سهم و تاریخ را وارد کنید.

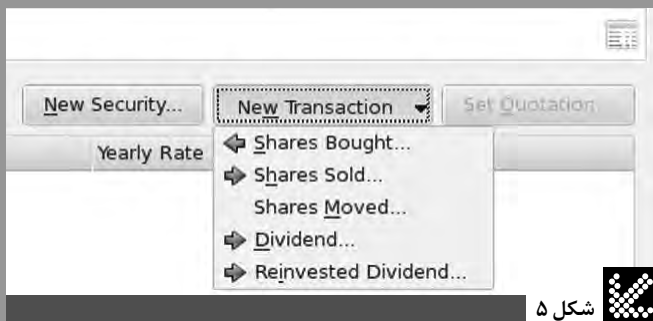
از این پس با استفاده از کلید New Transaction و انتخاب گزینه مناسب می‌توانید عملیات مورد نظر خود را روی سهام انجام دهید. گزینه‌های موجود به ترتیب عبارتند از:

- **Shares Bought**: برای وارد کردن تعداد سهام خریداری شده جدید
- **Shares Sold**: برای وارد کردن تعداد سهام فروخته شده
- **Shares Moved**: برای وارد کردن عملیات تعویض سهام دو شرکت با یکدیگر
- **Dividend**: برای وارد کردن سود حاصل از سهام
- **Reinvested Dividend**: برای وارد کردن سودهایی که به صورت سهام اضافه پرداخت می‌شوند.

همچنین برای هر سیستم سهام انتخاب شده می‌توانید با انتخاب گزینه Set Quotation در هر لحظه قیمت سهام را براساس تغییرات بازار وارد کنید. برنامه Eqonomize با استفاده از این اطلاعات وارد شده، میزان دارایی شما، میزان سود سالانه هر سهم و ارزش افزوده آن‌ها را محاسبه خواهد کرد.

تنظیم عملیات تکراری

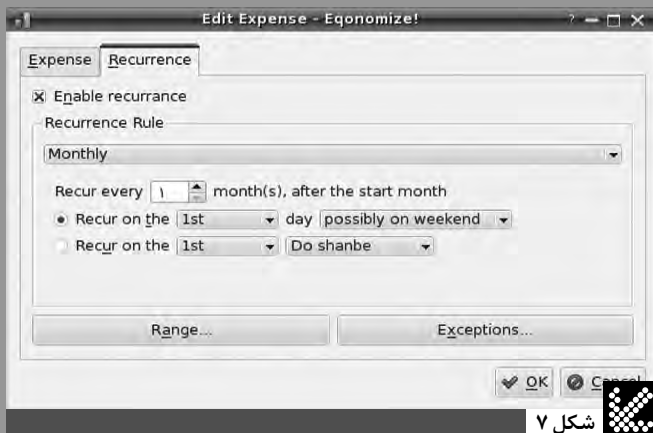
در قسمت Schedules می‌توانید عملیات ثبت دریافت و پرداخت‌هایی را که در تاریخ معین یا به صورت تکراری انجام می‌شوند؛ با یکبار وارد کردن اطلاعات به نرم‌افزار بسپارید. در بالای این زبانه روی دکمه New Schedule

شکل ۵

شکل ۶

شکل ۷

کلیک کنید. از سه گزینه ظاهر شده می‌توانید به ترتیب برای وارد کردن یک هزینه تکراری (به عنوان مثال، اقساط یک وام یا اجاره خانه)، وارد کردن یک درآمد تکراری (نظیر حقوق ماهانه) و در نهایت وارد کردن یک نقل و انتقال تکراری (مانند حواله ماهانه به حسابی مشخص) استفاده کنید. ما به عنوان نمونه، سیستم تنظیم یک پرداخت ماهیانه را توضیح می‌دهیم. از گزینه‌های دکمه New Expense یا New Schedule را انتخاب کنید تا پنجره‌ای مانند شکل ۶ باز شود. ابتدا شرح پرداخت، سپس مبلغ، موعد مورد نظر، دسته هزینه‌ها و حساب پرداخت کننده را وارد کنید. در اینجا نیز مانند سایر قسمت‌ها، وارد کردن توضیحات اختیاری است.

با کلیک روی دکمه Recurrence در همین پنجره می‌توانید در برگه مربوط دفعات و سیستم تکرار این پرداخت را تعیین کنید (شکل ۷). در ابتدا با علامت‌زدن کادر Enable Recurrence زبانه را فعال کنید. سپس فاصله زمانی بین پرداخت‌ها را (روزانه، هفتگی، ماهیانه یا سالانه) انتخاب کرده و تعیین کنید پرداخت طبق چه قانونی صورت می‌گیرد. به عنوان مثال، در حالت نشان داده شده در شکل این پرداخت چهاردهم هر ماه انجام می‌شود. اما اگر روز چهاردهم در تعطیلات آخر هفته قرار بگیرد، این پرداخت درست روز قبل از تعطیلات ثبت خواهد شد.

با انتخاب دکمه Range در پنجره باز شده می‌توانید تعیین کنید که این پرداخت چند دوره طول خواهد کشید یا زمان پایان تکرار آن را مشخص کنید. همچنین با انتخاب دکمه Exception در پنجره مربوط به تنظیم تکرارها پنجره جدیدی باز می‌شود که می‌توانید در آن استثنای مربوط به برنامه پرداخت را وارد کنید.

استخراج نمودار و جارت

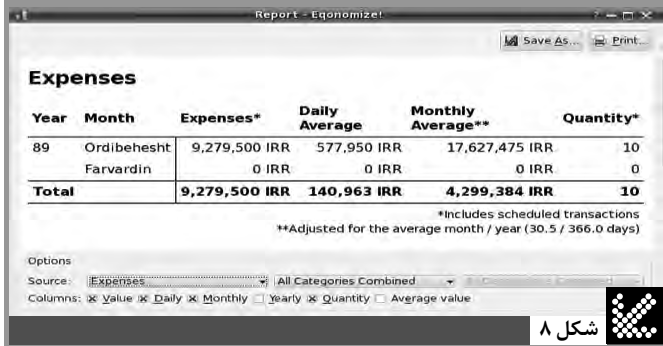
پس از وارد کردن اطلاعات حساب‌ها و درآمد و هزینه‌ها و... زمان آن فرا رسیده است که اطلاعات وارد شده را تجزیه و تحلیل کنید و با برنامه پیش‌بینی شده خودتان مقایسه کنید. در این قسمت Eqonomize با تهیه گزارش‌های مقایسه‌ای هزینه-درآمد و نمودارهایی از این قبیل به شما کمک خواهد کرد. برای تهیه گزارش‌ها و نمودارها باید به منوی Statistics مراجعه کنید.

گزینه اول یا Development Over Time Report مانند شکل ۸ گزارشی از هزینه‌ها یا درآمدها یا... ایجاد خواهد کرد. در قسمت پایین پنجره گزارش می‌توانید آن را برای نمایش سود، درآمد یا هزینه تنظیم کنید و همچنین مواردی را که باید در گزارش آورده شوند علامت بزنید. با استفاده از دکمه‌های بالای پنجره می‌توانید گزارش خود را ذخیره یا چاپ کنید.

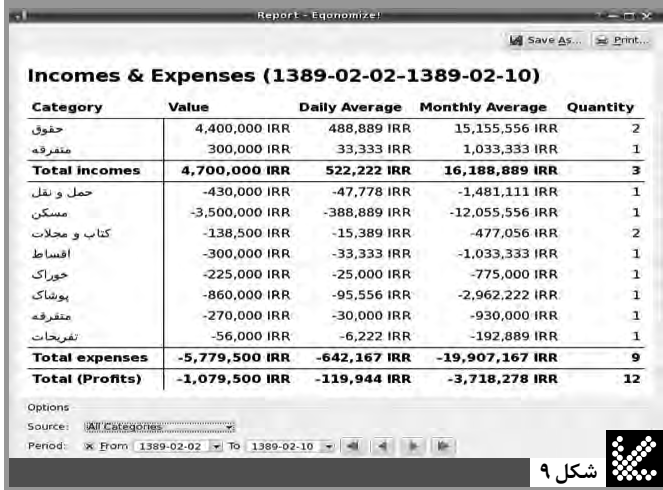
گزینه دوم یا Categories Comparison Report گزارش مقایسه‌ای دسته‌بندی‌های درآمد یا هزینه شما را تهیه می‌کند. در شکل ۹ نمونه این گزارش آورده شده است. در قسمت پایین نیز امکان تعیین بازه زمانی و دسته‌بندی‌های موردنظر وجود دارد. گزینه‌های سوم و چهارم این منو در واقع اطلاعات گزارش‌های قبلی را به صورت گرافیکی و نمودار نمایش خواهند داد. شکل‌های ۱۰ و ۱۱ نمونه‌ای از این نمودارها را نشان می‌دهد.

سخن آخر

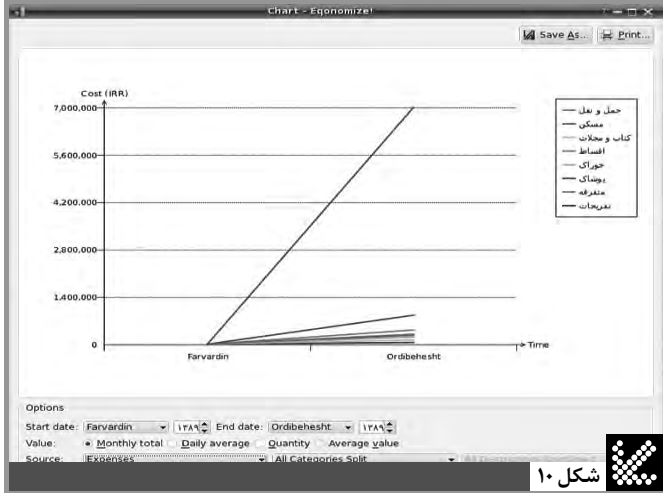
می‌توان گفت هرچه مدت زمان بیشتری از این نرم‌افزار استفاده کنید، گزارش‌ها و نمودارهای آن در بازه‌های زمانی طولانی‌تر، دقیق‌تر و قابل استنادتر خواهد بود و برنامه‌ریزی مالی شما با تکیه بر داده‌ها و اطلاعات به دست آمده ساده‌تر خواهد شد. همچنین به یاد داشته باشید، ارمغان این سروس برای کاربران همواره برنامه‌هایی کاراتر، قوی‌تر و ارزان‌تر بوده و خواهد بود.

شکل ۸

شکل ۹

شکل ۱۰

شکل ۱۱